

L Ö G

um eftirlit og mat á fiski og fiskafurðum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í lögum þessum merkja:

Fiskur: Fiskur, sem veiddur er í sjó, þar með talin sild, krabbadýr og skeldýr, og ætlaður er til manneðis.

Fiskafurðir: Afurðir, sem framleiddar eru úr fiski veiddum í sjó og ætlaðar eru til manneðis.

Eftirlit: Reglubundnar skoðanir og sýnishornataka, þegar hún á við, til að fylgjast með framleiðsluskilyrðum og framleiðsluháttum fyrirtækis og meðferð, gæðum og flokkun vöru.

Mat: Skoðun og flokkun vörunnar allrar með tilliti til ákveðinna gæðaflokka eða staðla.

Lög þessi taka ekki til saltsildar.

2. gr.

Allur fiskur, sem landað er, skal háður eftirliti, þar til hann hefur verið unninn eða honum ráðstafað á annan hátt.

Allur fiskur eða fiskafurðir, sem fluttar eru út, skulu háðar eftirliti eða vera metnar, nema hvort tveggja sé. Undanþegnar eru þó sýnishornasendingar, svo og eigin afli, er fiskiskip flytja á erlendan markað, enda hafi hann ekki verið lagður hér á land. Setja má reglur um þennan útflutning.

3. gr.

Sjávarútvegsmálaráðherra skal, að fengnu áleti Fiskmats ríkisins, Rannsóknastofnunar fiskiðnaðarins og helztu samtaka útvegsmanna, sjómanna og eigenda fiskvinnslustöðva, setja reglugerðir og erindisbréf um framkvæmd laga þessara, og sé þar meðal annars kveðið á um eftirtalin atriði til tryggingar því, að fiskur og fiskafurðir, sem fluttar eru út frá Íslandi, séu góð og heilnæm vara:

1. Búnað og þrif fiskiskipa, fiskvinnslustöðva og fiskflutningatækja.
2. Meðferð, geymslu og flutning á fiski og fiskafurðum.
3. Framleiðsluhætti, umbúðir og merkingu, svo og vörustaðla fyrir fisk og fiskafurðir.
4. Eftirlit og mat á fiski og fiskafurðum.
5. Eftirlit með útskipun, hleðslu og meðferð fisks og fiskafurða við útflutning.
6. Útgáfu vottorða um eftirlit og mat fiskmatsins.
7. Bann við því, að verkaður sé fiskur undir tiltekinni lágmarksstærð eða fiskur, sem veiddur hefur verið á þeim svæðum eða árstíma, að ástæða sé til að ætla hann gallaðan.
8. Bann við því, að einstakar fiskvinnslustöðvar taki við meiri fiski en svo, að þær geti verkað hann, áður en hann skemmist.
9. Kröfur um menntun og reynslu forstöðumanna Fiskmats ríkisins og einstakra deilda þess, yfirfiskmatsmanna, fiskmatsmanna og verkstjóra við fiskverkun.
10. Starfssvið starfsmanna Fiskmats ríkisins.

Með samþykki ráðherra er fiskmatsstjóra heimilt að gefa út fyrirmæli um framkvæmdaatriði samkvæmt lögum þessum.

Reglugerðir og önnur fyrirmæli, sem settar hafa verið samkvæmt lögum nr. 46/1948 og nr. 42/1960, halda gildi sínu, eftir því sem við á.

4. gr.

Fiskmat ríkisins annast eftirlit og mat á fiski og fiskafurðum samkvæmt lögum þessum. Sjávarútvegsmálaráðherra hefur yfirumsjón þeirra mála.

Fiskmat ríkisins skiptist í ferskfisk- og freðfiskdeild annars vegar og saltfisk- og skreiðardeild hins vegar.

Ráðherra getur fjölgað deildunum, þegar þörf krefur. Eftirlit með niðursuðuvörum og mat á meðalalýsi skal falið Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins.

5. gr.

Verkefni ferskfisk- og freðfiskdeildar eru eftirfarandi:

1. Eftirlit með búnaði og þrifum fiskiskipa, fiskvinnslustöðva og fiskflutninga-tækja.
2. Eftirlit með gæðum og meðferð nýs og ísaðs fisks, sem ætlaður er til vinnslu eða útflutnings.
3. Eftirlit með framleiðslu, meðferð, geymslu og útflutningi frysts fisks og fiskafurða.
4. Gæða- og stærðarflokkun á ferskum og frystum fiski, samkvæmt ákvörðun ráðherra.
5. Veiting leiðbeininga um vinnslu á fiski, sem er í verkahring hennar, þegar þörf gerist eða þess er óskað.

6. gr.

Verkefni saltfisk- og skreiðardeildar eru eftirfarandi:

1. Eftirlit með þrifum saltfisk- og skreiðarhúsa.
2. Eftirlit með framleiðslu, meðferð, geymslu og útflutningi saltfisks, saltaðra fiskafurða og skreiðar.
3. Gæðamat og stærðarflokkun á saltfiski og skreið til útflutnings.
4. Veiting leiðbeininga um verkun á saltfiski og skreið, þegar þörf gerist eða þess er óskað.

7. gr.

Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins framkvæmir, í samráði við Fiskmat ríkisins og helztu samtök framleiðenda í hinum ýmsu framleiðslugreinum, þær rannsóknir og tilraunir, sem gera þarf vegna eftirlits og mats á fiski og fiskafurðum.

8. gr.

Sjávarútvegsmálaráðherra skipar fiskmatsstjóra, deildarstjóra og yfirfiskmatsmenn að fengnum umsóknum og meðmælum.

Við skipun deildarstjóra, yfirfiskmatsmanna og ráðningu annarra starfsmanna við Fiskmat ríkisins skal leitað álits væntanlegs yfirmanns starfsmanns þess, sem hlut á að máli.

9. gr.

Fiskmatsstjóri hefur á hendi stjórn Fiskmats ríkisins og yfirumsjón með öllu eftirliti og mati á fiski og fiskafurðum í landinu.

Deildarstjórar skulu vera tveir. Þeir veita forstöðu hvor sinni deild í Fiskmati ríkisins, sbr. 4. grein, og stjórna eftirliti og fiskmati, sem undir deildina fellur. Þeir hafa eftirlit með störfum yfirfiskmatsmanna.

Yfirfiskmatsmenn eru fulltrúar fiskmatsstjóra og deildarstjóra í einstökum landshlutum og hafa umsjón með öllu eftirliti og mati í umdæmi sínu. Þeir skulu vera svo margir sem þörf krefur og heimilað er í fjárlögum. Heimilt er, að yfirfiskmatsmaður annist fiskmat og eftirlit fyrir tvær deildir eða fleiri.

10. gr.

Fiskmatsmenn, er starfa á vegum Fiskmats ríkisins, skulu framkvæma, undir umsjón yfirfiskmatsmanna, eftirlit það og mat, sem lög þessi gera ráð fyrir.

Lögreglustjóri löggildir fiskmatsmenn, samkvæmt tilnefningu fiskmatsstjóra, og sér um, að þeir riti undir eiðstaf um, að þeir vilji rækja með alúð og kostgæfni skyldur þær, sem á þeim hvíla í starfi þeirra.

Nánar skal kveðið á um ráðningu fiskmatsmanna, starfssvið þeirra og annað í reglugerð, sem sjávarútvegsmálaráðherra setur.

Kaup fiskmatsmanna fyrir störf þeirra og annan kostnað af störfum þeirra við fiskmatíð greiði eigendur fiskisins þeim, eftir því sem nánar verður ákveðið í reglugerð um störf fiskmatsmanna.

11. gr.

Fiskmatsstjóri, deildarstjórar og yfirfiskmatsmenn hafa skyldur og njóta réttinda sem opinberir starfsmenn. Um laun þeirra fer eftir ákvæðum kjarasamninga ríkisstarfsmanna. Þeim er óheimilt að stunda nokkurn atvinnurekstur, sem lýtur að fiskverkun eða fiskverzlun, og taka við nokkurri þóknun frá eigendum fiskis, fiskafurða og fiskvinnslustöðva, annarri en borgun þeirri, sem ákveðin er í lögum eða erindisbréfi þeirra.

12. gr.

Starfsmönnum Fiskmats ríkisins er bannað, að viðlagðri ábyrgð eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um brot í opinberu starfi, að skýra óviðkomandi mönnum frá nokkru því, sem leynt á að fara og þeir hafa fengið vitneskju um í starfi sínu.

13. gr.

Hver sá, sem ætlar að flytja úr landi fisk eða fiskafurðir, sem lög þessi taka til, skal tilkynna það hlutaðeigandi deildarstjóra eða yfirfiskmatsmanni með hæfilegum fyrirvara, enda fari hleðsla vörunnar í skip eða annað flutningatæki fram undir umsjón starfsmanna Fiskmats ríkisins.

Þeir, sem flytja út farma af fiski, skulu skyldir til að hafa hleðslustjóra með skipunum, ef þau taka farm í fleiri höfnum en einni.

Hleðslustjórar skulu hlíta fyrir mælum yfirfiskmatsmanna um hleðslu skipa, að því er varðar mat, gæði, útlit og merkingu vörunnar.

Lögreglustjóri löggildir hleðslustjóra samkvæmt tilnefningu fiskmatsstjóra og sér um, að þeir riti undir eiðstaf um, að þeir vilji rækja með alúð og kostgæfni skyldur þær, sem á þeim hvíla í starfi þeirra.

14. gr.

Hverjum þeim, sem veiðir, verkar eða verzlur með fisk eða fiskafurðir, sem lög þessi ná til, er skylt að gefa starfsmönnum Fiskmats ríkisins allar þær upplýsingar og veita þeim þá aðstoð, sem þeim er nauðsynleg við framkvæmd eftirlits og mats. Gildir þetta jafnt um upplýsingar um verkun, geymslu og flutning fiskis og fiskafurða sem um upplýsingar um greiðslu skaðabóta eða um kvartanir vegna þess, að vara var gölluð eða umbúnaði hennar áfátt.

Starfsmönnum Fiskmats ríkisins er heimill aðgangur að hverjum þeim stað, þar sem fiskur eða fiskafurðir, sem lög þessi taka til, eru unnar eða geymdar. Þeim er einnig heimilt að taka án endurgjalds hæfilegt magn sýnishorna af fiski

og fiskafurðum til rannsókna, enda verði eigendum fisksins eða fiskafurðanna skilað skriflegri skýrslu um niðurstöður rannsóknarinnar.

15. gr.

Fiskmatsstjóri, deildarstjórar, yfirfiskmatmenn og matsmenn hafa vald til að stöðva móttöku fisks, svo og vinnslu, pökkun og útflutning fisks og fiskafurða, ef þrif og búnaður fiskiskips, fiskvinnslustöðvar eða fiskflutningataekis eða meðferð afla, gæði hráefnis eða fiskafurða, merking þeirra, umbúðir eða annar frágangur er ekki í samræmi við reglur, sem settar eru samkvæmt 3. grein laga þessara. Starfsmönnum Fiskmatsins ber þegar í stað að tilkynna yfirmanni sínum um stöðvun samkvæmt þessari málsgrein.

Nú hefur móttaka, vinnsla, pökkun eða útflutningur fisks eða fiskafurða verið stöðvaður samkvæmt heimild í 1. málsgrein, og ber þá Fiskmati ríkisins að leyfa, að sá fiskur eða fiskafurðir, sem um er að ræða, verði hagnýttur til hverra þeirra nota, sem að þess dómi eru hæfileg. Því er einnig skylt að leyfa, að ráðin sé bót á vörugöllum, ef unnt er, og skal banni aflétt, er lagfæring hefur farið fram.

Fiskmatsstjóri úrskurðar, ef ágreiningur rís vegna fiskmats eða eftirlits, en skjóta má úrskurði hans um skilning á lögum þessum og reglum settum samkvæmt þeim til sjávarútvegsráðuneytisins.

16. gr.

Nú er fersksild, saltsild, lýsi, niðursuðuvörur, fiskmjöl eða aðrar sjávarafurðir, sem eigi eru beinlínis háðar eftirliti eða mati Fiskmats ríkisins, seldar samkvæmt sýnishornum, eða afla þarf um afurðir þessar opinbers gæðavottorðs, er byggt sé á rannsókn sýnishorna, og skal þá fiskmatsstjóri fela fiskmatsmanni að framkvæma sýnishornatöku samkvæmt fyrirmælum rannsóknaraðila.

17. gr.

Hver sá, er sekur gerist um brot á lögum þessum eða á reglum settum samkvæmt þeim, skal sæta sektum, og renna sektir í ríkissjóð.

Um mál út af brotum á lögum þessum eða reglugerðum settum samkvæmt þeim skal fara að hætti opinberra mála.

18. gr.

Kostnaður af framkvæmd laga þessara greiðist úr ríkissjóði.

Til að standa straum af kostnaði af framkvæmd ferskfiskeftirlits skal greiða útflutningsgjald af íslenskum sjávarafurðum (öðrum en þeim, er koma frá hvalveiðum og selveiðum), er nemi $1\frac{1}{2}\%$ af fob-andvirði þeirra. Skal gjald þetta reiknað á sama hátt og annað útflutningsgjald af sömu vöru og renna í ríkissjóð.

19. gr.

Frá gildistöku laga þessara falla eftirtalin lög úr gildi:

Lög nr. 46 5. apríl 1948, um fiskmat og meðferð, verkun og útflutning á fiski.

Lög nr. 42 9. júní 1960, um ferskfiskeftirlit.

Lög nr. 42 19. júní 1933, um vinnslu, verkun og mat meðalalýsis.

20. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1968.

Gjört í Reykjavík, 2. maí 1968.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Eggert G. Þorsteinsson.